

Šlandrovci, dobrodošli v Gornja Savinjski dolini!

VI. SNOUB

1943—1978

Ljubno

OSVOBODITEV

Poteklo je 35 let od ustanovitve VI. SNOUB Slavka Šlanda. Ustanovitvi so prisostvovali domačini naših dveh dolin, takratni borci, od tega dne pripadniki te slavne partizanske enote. Preživeli borci in voditelji te legendarne brigade, ki so se kdajkoli borili v njenih vrstah, se bodo 9. septembra 1978 sestali na Ljubnem ob Savinji. Obujali bodo spomine na slavne dni in junaško pot brigade, obenem pa ocenili povojno ustvarjalnost njenih pripadnikov v graditvi naše samoupravne socialistične družbe, bogatenju revolucionarnih pridobitev NOB ter bratstva in enotnosti naših narodov.

Borci NOV in vsi občani naše občine pričakujemo z veseljem njene pripadnike. Pozdravili jih bomo in sprejeli kot tedaj, ko so z junaštvom in odločnostjo, uporno ter udarno, rušili sovražnikove postojanke od Luč do Mozirja. Sprejeli in pozdravili bomo partizane, katerih hrabrost in borbenost ni v ničemer manjša od junaštva borcev NOV kjerkoli v naši domovini. Pod naši borbi svojstvenimi pogoji so Šlandrovci bili neomajni in ponosni boj. Sredi okupirane Slovenije, v neposredni bližini večjih mest in naselij, ob velikem številu sovražnikovih postojank okoli doline in v njej, so prispevali največji delež k osvoboditvi Gornje Savinjske doline v letu 1944. Vse bolj so krepili in dopolnjevali svoje vrste, kakor tudi vrste drugih enot širom Slovenije. Dali so velik prispevek k časovnemu deležu za popolno osvoboditev naše domovine.

Brez vseljidske OF in preko nje zveze z ljudsko vojsko in množicami, brez sposobnega političnega vodstva in

voditeljev vojaških enot, ne bi bili možni taki uspehi. Včasih nešolani, dosledni in predani svojemu ljudstvu in partiji, so v vsakem primeru večje prilagajali svoje delo in vojskovanje nastalim situacijam in prilikam ter učinkovito premagovali šolane sovražnikove komandante in politike.

Dolžni smo jim zahvalo in spoštovanje, ne samo zaradi spoštovanja partizanov in revolucionarjev. Zahvala gre temu, da so tudi pozneje stali trdno, idejno brez omahovanja na stališčih ZK pod vodstvom tovariša Tita. To pot smo dolžni vsi nadaljevati in vsakodnevno vzgajati mlade rodove v spoštovanju vsega naprednega, zlasti NOB in njenih pridobitev. Vse to smo skupaj z mladimi vtaknili v naše vsakodnevno življenje. Z vsakim dnem postajamo bogatejši, vse bolj človeški, humani in srečnejši. Smo vse bolj svobodna, ponosna ter ustvarjalna samoupravna družba. Mladi bodoči samoupravljalci, vsak naš človek, skratka vsi se moramo zavedati lastne moči in sposobnosti. Le tako smo nepremagljivi v obrambi svobode, našega družbenega napredka in jutrišnje sreče.

Zato vsem Šlandrovcem naš pozdrav! Pozdrav ponosu in nepremagljivosti pri graditvi temeljev naše družbe, takrat, danes pa svobodne, vsakodnevno bolj samozavestne in spodobne samoupravne socialistične skupnosti.

Občinski odbor ZZB NOV
Mozirje

Ob prazniku občine Mozirje

Praznovanje občinskega praznika bomo letos združili s 35. obletnico ustanovitve Šlandrove brigade na Ljubnem ob Savinji, ki je 12. septembra 1944 uničila zadnjo močno utrjeno okupatorsko postojanko v Mozirju in s tem osvobodila celotno Gornje Savinjsko dolino. V soboto, 9. septembra bomo skupaj z nekdanjimi borci te brigade proslavljali in ocenili uspehe preteklega obdobja.

Leto, ki je za nami, je bilo bogato na političnih in gospodarskih dogodkih.

V letošnjem letu je bila izvoljena delegatska skupščina. Socialistična zveza delovnih ljudi naše občine je ponovno dokazala svojo frontno organiziranost, ki ima vso podporo in pripravljenost sodelovanja naših občanov, to se kaže tudi v volilnih rezultatih, ki so bili zelo dobri.

Nekatere pomanjkljivosti prve delegatske skupščine bomo morali odpraviti, se zavzeti za učinkovitejšo aktivnost delegatov in delegacij v delovanju skupščinskega sistema. Da bomo ob teh prizadevanjih uspešnejši, bo nujno posvetiti še več pozornosti obveščanju kot doslej, saj le dobro informiran občan lahko ustvarjalno vpliva in sam soustvarja naloge skupnega pomena. Te izkušnje smo dobili z letošnjim referendumom za samoprispevek, ki naj razrešuje skupne cilje v občini, v samoupravnih interesnih skupnostih v krajevnih skupnostih. Ne nazadnje smo skupno prevzeli dolžnost in skrb za hitrejši razvoj mejnih krajevnih skupnosti Luče in Solčava. Tudi krajevna skupnost Nova Štifa je potrebna več družbene pozornosti, da bi se hitreje razvijala kot doslej. Program, ki smo ga v tej smeri sprejeli, moramo uresničiti. Referendum je bil težka preizkušnja naših skupnih odločitev glede pripravljenosti posameznika, da iz svojih sredstev soprispeva k uresničevanju takih ciljev, ki so pomembni za poedina in za občinsko skupnost kot celoto.

Program prvega referenduma je bil skoraj v celoti izvršen, sredstva za izvedbo tega pritekajo, zato bodo naloge, ki so v teku, letos in drugo leto uresničene, o čemer bo podan izčrpen obračun občanom.

Na področju gospodarstva uresničujemo srednjeročni program razvoja občine, seveda pa

ne povsod enako uspešno. Ob letošnjem prazniku ne odpiramo novih industrijskih objektov. Načrtujemo pa nove naložbe, ki naj zagotovijo delavcem, trdno socialno varnost. Naša največja delovna organizacija GLIN ima dokajšnje težave z neurejenimi cenami iveric. Izguba, ki se pri proizvodnji pojavlja, je težko breme celotnega kolektiva. V prizadevanjih za odpravo tega položaja se iščejo pota in oblike združevanja na podlagi skupno izdelanih razvojnih programov s SOZD Gorenje. Naša želja je, da se široko zastavljeni programi predelave lesa čimprej uresničijo, da bi lastne surovine oplemenitili z našim delom in znanjem.

Gozdarstvo je pomembna gospodarska dejavnost in si utira svoj razvoj tudi z izgradnjo gozdnih cest v doslej nedostopne predele. S programom večjih vlaganj v mehanizacijo gozdarske proizvodnje bodo tudi stroški proizvodnje nižji.

V teh dneh bo položen temeljni kamen za nove poslovne prostore pri Elgroju Mozirje. Ti naj omogočijo boljše delovne pogoje tega sorazmerno mladega, uspešnega podjetja v občini. S polnim občutkom zaupanja spremljamo prizadevanja za hitrejši razvoj mladega kolektiva TOZD Kovinarstvo Ljubno v sestavi OZD Železarna Ravne na Koroškem. Tozd Ostrešje v sestavi OZD Vegrad uspešno posluje in išče svoj nadaljnji razvoj v sodobnejši serijski proizvodnji. TOZD Malih gospodinjskih aparatov Gorenje Nazarje je opravičila svoj obstoj in načrtuje proizvodni program z novimi izdelki. TOZD Feriti z obrati na Ljubnem in v Solčavi nenehno povečuje število zaposlenih in s svojo proizvodnjo nima težav na tržišču. OZD Smreka Gornji grad povečuje proizvodnjo, zato smo prepričani, da bo uresničila zastavljene načrte. Zgornjesavinjska kmetijska zadruga uresničuje zastavljene cilje, razveseljuje pa je, da se proizvodnja kmetijskih pridelkov povečuje, preusmerjevanje kmetij se nadaljuje, vse več nastaja strojnih skupnosti za modernejšo in mehanizirano kmetijsko proizvodnjo. Z učinkovitim gospodarjenjem in z nadaljno reproduktivno sposobnostjo pa ne moremo biti povsem zadovoljni. Obremenitve gospodarstva naraščajo, zato bo

nujno še veliko naporov, da se skupna in splošna poraba uskladi z rastjo družbenega proizvoda.

Dejavnost krajevnih skupnosti žanje uspehe. V KS Solčava bodo vključene skoraj vsa mejna naselja v avtomatsko telefonsko omrežje. V izgradnji je gozdna cesta Robanov kot – Knez, Planinsko društvo iz Celja gradi novo planinsko kočo v Logarski dolini. V KS Luče je podaljšana asfaltirana cesta v dolžini 3 km, prebivalci Strug so pred kratkim dobili nove telefonske zveze. Planinsko društvo Luče je zgradilo novo planinsko kočo pod Raduho, ki bo odprta na dan slovenskih planincev. Na Ljubnem pripravljajo posodobitev lokalnih cest, enako v Bočni in v Mozirju. Ribiči na Ljubnem so zgradili nov ribiški dom, planinci pa bivač na Travniku, v Gornjem gradu pa gredo dela h kraju na novem prizidku šole. Savinjski gaj v Mozirju je opravičil svoj namen, saj je prav zaradi tega povečan obisk v Gornje Savinjski dolini. Žal pa na takšno število obiskovalcev nismo dovolj pripravljeni. Obstoječih

gostinskih zmogljivosti ne izkoriščamo dovolj, zato so upravičene opazke glede zaostajanja razvoja gostinstva v naši občini. Z gradnjo nove blagovnice bo Mozirje izboljšalo ponudbo raznega blaga, kar bo pomembno tudi za prebivalce ostalih delov doline.

Družbene službe uresničujejo svoje programe in namene, ki se na samoupraven način odvijajo skozi samoupravno interesno skupnost, kot vez med porabniki in izvajalci storitev.

Letošnja kongresa Zveze komunistov Slovenije in Jugoslavije sta začrtala smeri razvoja naše družbe v nadaljnjem poglobljanju samoupravnih odnosov, v izvajanju zakona o združenem delu. Tako bomo krepili nadaljno rast vsesplošnega napredka, in boljše medsebojno sodelovanje.

Čestitamo vsem občanom za naš občinski praznik. Posebej pa izrekamo dobrodošlico vsem preživelim borcem Šlandrove brigade ob snidenju na Ljubnem.

HINKO ČOP
predsednik skupščine
občine Mozirje

Program prireditev

v počastitev 12. septembra – praznika
občine Mozirje

SOBOTA, 2. septembra 1978

o Vključitev obmejnih kmetij na Solčavskem v telefonsko omrežje – ob 16. uri

NEDELJA, 3. septembra 1978

o Položitev temeljnega kamna za novo osnovno šolo v Šmihelu nad Mozirjem – ob 10. uri

PETEK, 8. septembra 1978

o Položitev temeljnega kamna za nove proizvodne prostore DO ELKROJ – ob 13. uri

o Otvoritev moderniziranih cest na Ljubnem ob Savinji in v Mozirju – ob 16. uri

o Otvoritev stalne razstave Šlandrove brigade v prostorih osnovne šole Ljubno – ob 17. uri

SOBOTA, 9. septembra 1978

o Od 8. do 9.45 ure demonstrativni napad na Ljubno ob Savinji

o Ob 9.30 uri slavnostna seja zborov občinske skupščine Mozirje

o Ob 10.30 uri zbor borcev brigade Slavka Šlandra v Vrbju na Ljubnem. Slavnostni govornik bo Mitja Ribičič – Ciril, predsednik RK SZDL Slovenije

Po končanem programu družabno srečanje

NEDELJA, 10. septembra 1978

o Dan slovenskih planincev z otvoritvijo nove planinske koče na Loki pod Raduho

Ob 35. obletnici ustanovitve Šlandrove brigade – spomini na osvobajanje Gornje Savinjske doline pred 34. leti

Na tiste slavne dni neusmiljene borbe za domačo zemljo in graditve temeljev naše samoupravne socialistične Jugoslavije je v naslednjem sestavku obudil spomine takratni komandant 1. bataljona Šlandrove brigade Franc Zavasnik – Božič.

Ni naključje, da se je odbor Šlandrove brigade, katere preživeli borci se običajno sestajajo vsakih pet let odločil, da 35. obletnico ustanovitve brigade proslavijo na Ljubnem v Zgornji Savinjski dolini. Odbor vodi narodni heroj in nekdanji komandant Mirko Jerman.

Zgornja Savinjska dolina s svojimi prebivalci od Letuša do Črnavca, od Slapov pa do Smrekovca, je trdno sodelovala. Ni bilo krajana, ki ne bi, če že ne aktivno, pa z odkritimi in prikritimi simpatijami sodeloval z brigado, katero so imenovali „naša brigada“. Veselili so se uspehov v boju z okupatorjem in z navdušenjem opazovali sovražnikov preplah pred čedalje številnejšo partizansko vojsko.

V Zgornji Savinjski dolini smo se Šlandrovci resnično počutili kot doma, to je bila naša najbolj priljubljena pokrajina. Izredno pošteni, naši borbi predani, prebivalci so bili pripravljeni pomagati nam, nas hraniti ob vsakem času in vsakršnih pogojih. Izdajalcev tukaj ni bilo, ali pa so bili zelo redki. Vse prebivalstvo je bilo naše. Tu, v Zgornji Savinjski dolini, smo v letih 1943 in 1944 bili strah in trepet okupatorju. Ta se je v prepričanju, da bo tu ostal, utrdil v sleherni vasi doline.

Šlandrova brigada, imenovali smo jo tudi „Štajerska“, je bila ustanovljena 6. avgusta 1943 na Šipku nad Motnikom. Trije bataljoni – Kamniški, Zasavski in Savinjski so se takrat postrojili pred prvim komandantom Jankom Sekimikom in političnim komisarjem Mitjo Ribičičem. Mitja Ribičič nam je pojasnil sklep Glavnega štaba, da ustanovi na Štajerskem prvo brigado; šesto v Sloveniji do takrat, imenovano po Slavku Šlandru. Govoril je o nalogah brigade, med katerimi so najbolj pomembne: uničevati sovražnika neusmiljeno povsod in ob vsakem času ter na vsakem kraju naše ožje domovine do končne zmage. Mobilizirati za boj proti

okupatorju in domačim izdajalcem najširše množice slovenskega prebivalstva. Vzbuditi upanje na skorajšnje uničenje okupatorja in svetlejšo prihodnost v svobodni, združeni Jugoslaviji.

Začela se je slavna pot brigade, ki je kmalu postala udarna, saj je v celoti izpolnila svoje naloge. Borila se je na področju cele Slovenije. Ob razpadu Italije smo v Novem mestu razorožili italijansko divizijo. Po vrnitvi z Dolenjskega smo že v letu 1943 samo v Zgornji Savinjski dolini likvidirali sovražnikove postojanke Radmirje, Rečica, Šmartno ob Dreti in Nova Štifta. Po neprekinjenih akcijah od Litije do Kranja, od Celja do

Tam smo čakali pred napadom ...

Črne na Koroškem, smo tolkli sovražnika, ki se je zabetoniral v svoje postojanke. Brigada je bila izredno pokretna. V njej se je borilo veliko število štajerskih fantov. V letu 1942 nasilno mobilizirani v nemško vojsko, so se, če so le uspeli preliščiti Nemce, priključili brigadi. Konec julija 1944 je brigada dobila eno svojih največjih nalog! Razbiti postojanke Ljubno in Luče ter omogočiti ustanovitev prvega osvobojenega ozemlja na Štajerskem.

Operativna naloga Šlandrove brigade v planu za osvoboditev Zgornje Savinjske doline je bila: z dvema bataljnoma napasti

okupatorjevo postojanko Ljubno in jo likvidirati. Z enim bataljonom napasti okupatorja v Lučah in ga uničiti. Za izvršitev naloge sta bila določena za Ljubno 1. in 2. bataljon, za Luče pa tretji bataljon. 4. bataljon je ostal v rezervi. Najtrši oreh je bilo Ljubno, za Mozirjem ključna in najštevilnejša posadka, z izjemnimi možnostmi obrambe. Od uspeha na Ljubnem je bil odvisen uspeh celotne akcije. Zavedali smo se kako odgovorna naloga je pred nami. Niti za trenutek ni nihče, od komandanta do zadnjega borca podvomil, da dodeljeni nalogi ne bomo kos. Za uspeh je bilo potrebno zagotoviti nekaj izredno važnih pogojev pred samim napadom. Presenetiti sovražnika, ugotoviti moralno politično zavest slehrega borca. Postojanka mora pasti!

Vse te pogoje smo uspešno uresničili. Brigada se je za akcijo pripravljala na Vačah nad Litijo v popolni tajnosti. Razen konandnega kadra ni vedel nihče, kje bomo udarili. Oboroženi smo bili odlično, predvsem smo imeli dovolj municije in eksploziva, ki je pri razbijanju sovražnih poslopij odigral odločujočo vlogo. Za nameček smo imeli še top. Tega smo ob napadu na Ljubno prvič uporabili. Končno, morala borcev je bila na višku! Z Vač je brigada krenila v pohodu preko Črnavca v neposredno bližino Ljubnega, kamor je prispela zgodaj zjutraj, na dan pred napadom. Tu je brigada počivala preko dneva in opravila zadnje priprave za večerni napad. Borce smo seznanili s predvideno akcijo in s konkretnimi nalogami vsakega bataljona, čete itd. Nemcem v postojankah doline se še sanjalo ni, kaj jim pripravljamo. Bili so prepričani, da smo nekje na Moravskem.

Po podatkih, ki smo jih imeli, je bilo na Ljubnem okoli 200 sovražnikovih vojakov, nastanjenih v šestih utrjenih poslopijih. Imeli so stalno stražo na mostu čez Savinjo in pred vsako postojanko. Poleg tega so po trgu stalno patrolirali. V zgornjem delu trga, ob robu in ob pokopališču, so imeli strelske jarke in nekaj bunkerjev ka-

teri pa niso bili stalno zasedeni. Prvi bataljon je imel nalogo prebiti se preko teh ovir. Vdreti so morali na Ljubno in takoj napasti poslopja vermanskega in gozdne straže. Del bataljona pa se je moral približati postojanki orožnikov in jim onemogočiti izpad. Drugi bataljon je imel na-

Tu pri cerkvi je bil štab in bolnica ...

logo likvidirati stražo na mostu in se preko mosta prebiti na položaje in napasti postojanko lufsucev in gestapa. Z delom bataljona pa onemogočiti vsak izpad z Ljubnega.

Prvemu bataljonu je uspelo brez strela priti v zgornji del trga, utrdbe so bile prazne. Nemci nas niso pričakovali. Drugemu bataljonu je brez strela uspelo onesposobiti stražo na mostu in zasesti predvidene položaje. Najvažnejši pogoj presenetiti sovražnika je uspel! Prvi strelji so padli nekaj pred enajsto uro zvečer. Istočasno je streljala nemška patrolja pred gestapom in stražo pred poslopjem vermanskega.

Napadli smo silovito, na Ljubnem je zabobnelo. Kmalu za tem v Lučah in v Gornjem gradu kot, da bi se sprožil plaz nad dolino. Nemci so se po prvem presenečenju hitro znašli. Rakete so parale nebo. Vendar prepozno. Vse postojanke so bile obkoljene, edino žandermeriji je uspelo zasesti strelske jarke v neposredni bližini postojanke.

(Nadaljevanje na 4. str.)

(Nadaljevanje s 3. str.)

Kot prva je padla okrog enih ponoči postojanka vermanšafta, porušili smo jo do tal. Večino vermanov smo položili, nekaj pa se jih je poskrilo v sosednje hiše. Druga je padla postojanka gozdne straže, branili so se zagrizeno in padli do zadnjega. Niso se hoteli predati.

Okrog šestih zjutraj smo organizirali napad na žandarmarijo.

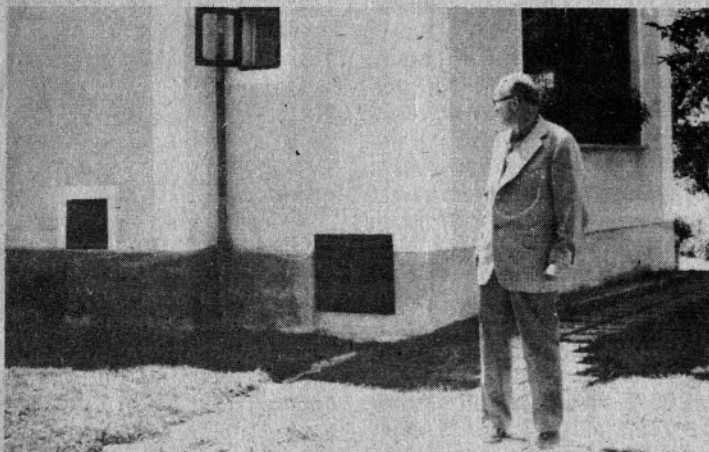
Po ogorčeni borbi smo jo uspeli zaminirati, večina orožnikov je padla, nekaj pa jih je pobegnilo in se zateklo v poslopje gestapa.

Po padcu prvih treh postojank smo prodirali proti spodnjemu delu trga. Zavzemali hišo

slojpe. Takoj nato so jurišali borci drugega bataljona in iz ruševin izvlekli še 30 živih, na smrt preplašenih Nemcev. Ljubno je bilo osvobojeno! Istočasno je prišla vest da je tretji bataljon uničil postojanko v Lučah.

Šlandrova brigada je uspešno opravila svojo nalogo. Kako ogorčena borba je bila za Ljubno pove podatek, da so bile do tal porušene vse postojanke, kjer je bil sovražnik. Poleg tega

je bilo poškodovano precej drugih poslopij. Padlo je 70 sovražnikovih vojakov, preko 100 smo jih zajeli in zaplenili velike količine orožja, municije in

„S te hiše smo utišali nevarno zasedo. . .“ pripoveduje tov. Božič

za hišo, v občinskem poslopiju smo ujeli župana, v župnišču pa zasegli pravo skladišče orožja in municije. Število ujetnikov je bilo čedalje večje. Obroč se je ožil, del orožnikov, „Revsova banda“ in gestapo so se zabarikadirali na trgu v Koroščevi hiši, v neposredni bližini glavnega sovražnika (luftšucev), ki so se zagrizeno borili. Imeli so izredno dober položaj, tako da jim drugi bataljon, ki jih je obkolil, ni mogel do živga. Borba se je sedaj prenesla v spodnji del trga.

V obeh postojankah so se branili z vso ogorčenostjo v upanju, da jim bodo Nemci le prišli na pomoč. Okrog štirih popoldne je zagorela Koroščeva, že napol podrti hiša. Vse, kar se je zateklo v to poslopje, je bilo uničeno. Iz popolnoma porušene stavbe ni prišel živ

nihče, tu je končala tudi „Reusova banda“. Preostala je še zadnja postojanka, luftšucev, zagrizeni pruski vojaki. Njim se gotovo ni sanjalo, da bodo končali na Ljubnem. Minerici so po drugem poskusu zaminirali po-

druge vojaške opreme. Šlandrovci smo imeli šest mrtvih in 19 ranjenih. Za tako velik uspeh dokaj majhne žrtve! To

pa potrjuje dejstvo, da je bil napad dobro organiziran in voden. Po padcu Ljubnega in Luč so se Nemci še istega dne predali v Gornjem gradu. Iz ostalih postojank pa pobegnili v Mozirje.

Gornja Savinjska dolina je bila osvobodena vse do Mozirja. Me-

sec za tem pa je Šlandrova brigada slavila drugo zmago. Po dvodnevni borbi je razbila zadnjo sovražno utrjeno postojanko, Mozirje. Za svoj uspeh je bila brigada pohvaljena preko radia svobodne Jugoslavije od vrhovnega komandanta maršala Tita.

Načrt osvoboditve Zgornje Savinjske doline je bil uresničen. Mnogo je k temu pripomogla Šlandrova brigada. Zato bo naše snidenje na Ljubnem ob 35 letnici ustanovitve in 34 letnici borb za osvoboditev Gornje, Savinjske doline toliko bolj pristrčno in tovariško!

Pozdrav obiskovalcem

Ob dnevu graničarjev – Smo obmejna občina in naši čuvarji meja so prijatelji ljudi, ki tod okoli živijo. Ta tesna povezanost se kaže v marsičem, v medsebojni pomoči, v tovariških obiskih in predvsem v globokem spoštovanju do naše armade. Vsako leto pričakujejo graničarji obisk okoliških krajanov in predstavnikov družbenega in gospodarskega življenja občine. Tako je tudi letos bilo srečanje z njimi nad vse prijetno. Čestitali so jim k prazniku predsednik skupščine občine Hinko Čop, predstavniki UJV in združenega dela. Mladinci pa so jim predali pozornostno darilo. Posebno so bili veseli mlade pohodne enote tabornikov, ki jih je obiskala. Seveda ni šlo brez športnega dogodka – taborniki so izzvali vojake k nogometnemu boju! Bilo je veliko smeha in veselja.

Vojaški obmejnih edinic praznujejo svoj praznik 15. avgust, kot dan, ko je bil 1944 leta ustanovljen KNOJ.

Predsednik OK ZSMS Božo Križnik pozdravlja graničarje

Prvi pohod po poteh partizanske sanitete na Solčavskem uspel

Letos smo prvič organizirali „Pohod mladine in borcev po poteh partizanske sanitete na Solčavskem.“

V petek, 21. julija smo se zbrali pri sestrah Logar v Logarski dolini. Sprejeli so nas nizki oblaki in hladno, deževno vreme, ki ni obetalo nič kaj prijetnega pohoda. Ko smo proti večeru krenili proti Žibovtovi domačiji, se je nebo razjasnilo in zahajajoče sonce je obsijalo pisano kolono pohodnikov iz pobratene Čajetine, mladincev iz Velenja, vojakov – graničarjev iz karavle v Logarski dolini in mladih iz naše občine.

Naslednje jutro so se nam pridružili borci, med katerimi je bilo tudi nekaj tistih, ki so se med vojno zdravili na Solčavskem. Poslovili smo se od prijaznih, gostoljubnih Žibovtovi in krenili na pot. Na čelu kolone je bil Anton Ikovic iz Solčave, kurir med vojno, ki je že prej označil traso in bil eden glavnih pobudnikov in organizatorjev pohoda. Spustili smo se v Matkov kot in nato preko strmega pobočja Jezer v Logarsko dolino, kjer so nam graničarji pripravili okusen pasulj. Po kratkem počitku smo se pričeli vzpenjati proti Strelovcu. Na vrh smo prispeli ob petih popoldne. Od celodnevne hoje in nošenja težkih nahrbtnikov smo bili kar precej utrujeni. S Strelovca se nam je odpirala čudovita panorama na našo prelepo dolino, mogočne gore in še dalj. Bil je zares enkrat razgled. Proti večeru smo

prispeli do Havdejevih in Knezovih kmetij. Bili smo zelo tople sprejeti. Na željo že preko osemdeset let stare Havdejeve mame smo v veliki kmečki hiši peli pozno v noč. Pri Knezovih smo v počastitev 22. julija – dneva vstaje zakurili kres. Spali smo na seniku, v mehkem, prijetno dišečem senu. Kljub hladni noči nas v spalnih vrečah ni zeblo.

V nedeljo smo se po obilnem zajtrku in slovesu z domačimi odpravili na zadnjo etapo našega pohoda do bolnice v Robanovem kotu, ki smo jo delno obnovili v lanskem letu. Pohod je potekal mimo vseh objektov bolnišnice, ki so bile postavljene med vojno na Solčavskem. Pri vsaki smo se ustavili, tovariš Ikovic pa nam je na kratko opisal njihovo zgodovino.

Pri bolnišnici v Robanovem kotu so nas pričakali borci in domačini, ki so nam obudili spomine na težke dni med NOB. Naši mladinci so pripravili kratek recital.

Pri Robanu smo se polni lepih občutkov in doživetij poslovili. Obljubili smo si, da se naslednje leto spet srečamo, kajti ta pohod mora postati tradicionalen. Negovanje in obujanje tradicij iz NOB je ena izmed osnovnih nalog naših mladih.

Zahvaljujemo se vsem, ki so nam na kakršenkoli način pomagali pri organizaciji in izvedbi pohoda.

BOŽO KRIŽNIK

Praznik planincev

200 LET PRVEGA PRISTOPA NA TRIGLAV!

V letošnjem letu sovpada kar nekaj pomembnih jubilejev v našem slovenskem planinstvu. Tako so v Ribičevem Lazu 27. avgusta odkrili spominsko ploščo štirim možem, ki so se prvi popeli na naš najvišji jugoslovanski vrh. 26. avgusta 1778 so štirje „srčni“ možje Luka Korošec, Matevž Kos, Stefan Rožič in Lovrenc Willomitzer prišli na teme naše mu očaku. Stari zapisi trde, da so prišli prvi „nemara, odkar svet stoji“ na vrh Triglava. Ta izredno pomemben dogodek je letos našel svojo odmevnost v širši slovenski in jugoslovanski javnosti. Saj ne gre pri tem le za „nekakšen rekord“, temveč vse bolj za to, da je na slovenski vršac prva stopila slovenska noga. V tistih časih so naduti Nemci kaj radi omenjali to goro kot nemško! V začetku fašistične vladavine v Italiji, pa so hoteli dokazati tudi oni, da je Triglav njihov, pa jim je to preprečila skupina slovenskih planincev pod vodstvom Mihe Čopa. Ti so zvedeli za namero Italijanov, ki so nameravali 15. julija 1923 s pohodom na Triglav uresničiti svoje trditve. Niso si pa upali prekoračiti meje, ki je bila nekaj pod vrhom in so kar tam zapčili italijansko zastavo. Tako niso uspeli oklicati Triglava za italijansko goro. O tem dogodku je napisal spomine Cizelj Vladimir in jih poslal kot svoj prispevek iz Beograda Planinskemu vestniku v objavo.

PLANINSKI BIVAK NA TRAVNIKU

Znano je, kako marljivi so planinski delavci na Ljubnem. Ni torej naključje, da so tudi oni želeli doprinesiti k delovnim zmagam ob občinskem prazniku občine Mozirje. Predsednik PD Ljubno Mikek Alojz je povedal, da so na Travniku (1610 m) z lastnimi silami zgradili bivak, ki bo lahko nudil zatočišče članom društva, pa tudi mimoidočim planincem, saj bo zgornji del zgradbe dostopen vsem, med tem, ko bodo v spodnjih prostorih našli možnost bivanja tisti, ki bodo razpolagali s ključem. Skupno bo lahko prenočilo na Travniku 20 ljudi. Bivak ni torej odprtega tipa planinski objekt. Dostop je možen preko Primoža do Robinikove planine z avtom, nato pa še 45 minut peš do bivaka. Travnik je izredna razgledna točka. Gradili so ga dejansko z lastnimi silami, saj so opravili preko 3000 prostovoljnih delovnih ur. Tudi člani planinskega krožka na šoli Ljubno so pomagali. Prizadevnim planinskim delavcem želimo še veliko uspeha in veselja na Travniku, ne samo na dan otvoritve 27. avgusta 1978, temveč tudi v naprej!

S. V.

DAN PLANINCEV 1978

Pred 10 leti je vznikla misel o dnevu planincev. Tako je letošnji jubilejni 10. po vrsti, pripadel prav nam v Savinjski dolini. Prvi je bil leta 1969 na Bavškem Grintovcu, nato si sledi Razor planina, Kamniška Bistrica, Završnica, Bovec, Mrzlica, Sviščaki (Snežnik), Kal nad Hranstnikom, lani Goričko v Prekmurju in letos na Loki pod RADUHO.

Dan planincev je praznik vse planinske srenje, ker pridejo skupaj planinci od daleč in blizu. Letošnji praznik sovpada tudi z 200 obletnico prvega pristopa na Triglav, 30. obletnico Planinske zveze Slovenije, 115. obletnico rojstva Frana KOCBEKA, ki je 33 let vodil SAVINJSKO PODRUŽNICO SLOVENSKEGA PLANINSKEGA DRUŠTVA (od ustanovitve do prenosa v Celje) in 25. obletnico PD Luče. Tu društvo bo svoj jubilej praznovalo tudi z otvoritvijo nove kočice na LOKI POD RADUHO.

Za DAN PLANINCEV bo promet za Gornjo Savinjsko dolino tudi posebno urejen. Pristopi z glavne ceste so možni z osebnimi avtomobili iz STRUG po dolini Dupljenika do planine Vodol. Promet bo enosmeren s časovno omejitvijo. Dalje bomo šli peš po slovenski planinski poti, ali pa mimo gozdarske kočice preko Cirkovnice. Drugi dostop bo za tiste, ki se bodo pripeljali z avtobusi do Luče. Od tu jih bodo kombiji odpeljali mimo Logorja do Radušnika ali Kala. Promet bo tu dvosmeren in dovoljen samo za kombije.

Domačini bi morali pravzaprav peš, da bi odstopili parkirni prostor za oddaljenejšo. Morda z Luč mimo Nadlučnika po slemenu do Loke, ali od Belšaka. Morda z avtom višje Ljubnega mimo Primoža po gozdni cesti pod Travniki in po transverzali na Loko. Možnosti je veliko in jih bodo s pridom izrabila vsa domača planinska društva.

Obiščimo Loko v čim večjem številu in dokazimo s tem našo planinsko zavest, počastimo praznik občine Mozirje in vse slovenske planinske javnosti.

Nasvidenje na Loki pod Raduho!
B. J.

FRAN KOCBEK (1863 – 1930)

Iz zapisa Branka Zemljiča v Planinskem vestniku (1951) povzamemo kratko vsebino ob 110-letnici rojstva velikega slovenskega planinca, vzgojitelja in publicista Frana Kocbeka. ... Večje, težje, pa smemo imenovati delo, ki ga je ustvarjal na planinskem področju na Štajerskem mož, ki ga je v najskromnejših razmerah začel v hudi borbi z zagrizenim tujim elementom, zasidranim v vse vrste bitni naše zemlje in našega življa, Fran Kocbek. Koliko potov je moral prebroditi do uspehov, katerih danes, ko uživamo na svojih tleh sadove zasejanih dobrin, ne moremo dovolj objektivno oceniti! Zlasti na Štajerskem, kjer je bilo vse gospodarsko, kulturno in politično raznarodovalno delo ne le celjske, marveč vse Spodnještajerske nemškutarije v neoviranem zagonu ter podprto od Suedmarke pa do Landesauschussa v Gradcu ter raznih trgovskih in industrijskih podjetij po vseh mestih in mestecih ...

Fran Kocbek, nadučitelj v Gornjem gradu, je bil otrok vinskih slovenskih goric, ki je le nekaj mesecev za ustanovitvijo Slovenskega planinskega društva v Ljubljani postavil temeljne Savinjski podružnici SPD.

Na prvem službenem mestu v Žalcu je služboval sedem let kot podučitelj. Blizu poldrugega leta – od 1889 – 1890 – kot učitelj na Rečici ob Savinji, odkoder je stalno zahajal v bližnje Mozirje. Nato je služboval od 15. oktobra 1890 do 31. 12. 1921 v Gornjem gradu kot nadučitelj, ko je odšel v zaslužben pokoj.

15. julija 1893 je prvič stopil v stik z velezaslužnim možem za naše Savinjske Alpe, vseučiliščnim profesorjem dr. Johannesom Frischaufom, ki mu je bil odslej nepogrešljiv mentor, in pomočnik v borbi s celjsko sekcijo D. u. Oe. A. V. (v prevodu nemškoavstrijsko planinsko društvo – op. A. V.) za posest naših Alp, tokrat še le pismeno. V Mozirju se je spoprijateljil z ondi službujočim kaplanom, pesnikom Antonom Aškercem, katerega je nekoč zvalil v Logarsko dolino.

Iz obširne korespondence je razvidno, da je imel po vsem širnem teritoriju Savinjskih Alp kaj kmalu razpredeno mrežo zaupnikov, ki so bili temu pokretu naklonejši in Kocbekovi navdušeni pomočniki. 28. 8. 1893 so v gostilni Alojza Goričarja v Mozirju opravili ustanovni občni zbor Savinjske podružnice SPD, kar je bila Kocbekova zasluga. Na tem zboru je bil soglasno izvoljen za načelnika ter je to tudi ostal do leta 1927, ko se je sedež podružnice prenesel v Celje.

Kocbekovo delo je tako obširno in pomembno za slovenski življenj na Štajerskem, da bi potrebovali celo knjigo, če bi se hoteli dotakniti vseh neštetihih zaslug. V občinskem merilu se bomo njegovemu spominu vsaj delno oddolžili s spominskim obeležjem v Gornjem gradu.

A. V.

Prva kočica na Loki pod Raduho je bila zgrajena leta 1903, ki je predvsem služila za potrebe planšarstva in lovstva. Raduha tedaj še ni bila toliko poznana širšemu krogu planincev. Takratna kočica je kmalu pogorela in je bivša gozdna uprava Nazarje še pred vojno zgradila novo, ki pa je že poleg navedenega služila kot zavetišče vse večjemu številu planincev. Tudi to kočico je doletela ista usoda, saj je med NOB postala žrtev vojne vihr.

PLANINSKO SLAVJE V NAŠI OBČINI

Redka so leta tolikih jubilejev, kot je letošnje. Slovensko planinstvo praznuje 85 let, Planinska zveza Slovenije 30 let, PD Luče 25 let in letos mineva 200 let od prvega pristopa na Triglav. Posebnega pomena za Gornjo Savinjsko dolino pa je spomin na velikega narodnjaka, planinca, vzgojitelja in publicista Frana Kocbeka, ki je bil rojen pred 115 leti. Veseli nas, da je letošnje srečanje planincev Slovenije v naših gorah. 10. dan planincev bo namreč 10. septembra 1978 na Raduhi. Ta slovesnost se vključuje med prireditve v počastitev občinskega praznika občine Mozirje. Hkrati pa predstavlja veliko delovno zmago PD Luče in planincev na sploh, saj bodo ob tej priliki odprli novo kočico na Loki pod Raduho.

Že v letu 1947 je gozdna uprava zgradila novo lepo kočico, ki pa jo je takoj po dograditvi odstopila v upravljanje Planinskemu društvu Celje, od katerega so jo leta 1954 prevzeli planinci iz Luč. Na tej koči so našli novo področje udejstvovanja. Skrbno so jo upravljali in vzdrževali, tako je kočica postala zelo priljubljena in vsako leto se je večal obisk tako, da so morali kočico povečati. To so uspešno storili z veliko truda in 7. septembra 1975 so obnovljeno razširjeno kočico svečano otvorili.

1976 je pogorela kočica, ki je na slovenski transverzali poti številka 1. Oddaljena je 6 ur hoje od zadnje kočice na Šmrekovcu, zato je zelo važen člen v tej transverzali. Razen tega je Raduha poleg Triglava, edina v Sloveniji, vključena v jugoslovansko planinsko transverzalo, kar ji daje še poseben pomen. Zlasti prikladna je kočica za sprejem raznih skupin tabornikov in šol v naravi, posebej še za nižje razrede, ker nudi okolica ugodne pogoje za igro in šport.

PD Luče si je zadalo težko nalogo. Za 25. obletnico svojega obstoja želijo odpreti vrata nove kočice, ki bo najlepša in najsodobnejša te vrste na

Slovenskem. Ni šlo lahko! Takoj po požaru 1976 so zgradili cesto do Loke, kar je omogočalo prevoze gradbenega materiala do kraja, kjer so pričeli graditi novo stavbo. Pomagali so vsi – kmetje, G. G. in planinci. Novo kočico je načrtoval arh. Dani Jagrič, dela pa vodi ing. Henrik Čmak. Že v letu 1977 je bilo opravljenih preko 5000 prostovoljnih ur na gradbišču. Pomoč je prihajala domala od vseh PD Slovenije, posebno pa so bila zagnana PD na celjskem območju. Nešteto ljubiteljev naših planin je opravilo težka dela pri gradnji – tudi za leto 1978 ocenjujejo, da je bilo opravljenih preko 5000 ur prostovoljnega dela. Tako bo ob 10. jubilejnem dnevu planincev, 10. septembra letos, na Raduhi tudi otvoritev kočice na Loki pod Raduho. Lahko bo sprejela v najsodobnejše urejene prostore 100 planincev, toliko je ležišč in gostinskih zmogljivosti. Pred kočico, ki jo bodo odprli, bo slovesnost, na kateri bo govoril predsednik planinske zveze Slovenije dr. Miha Potočnik. Vse bo povečalo še kulturni program.

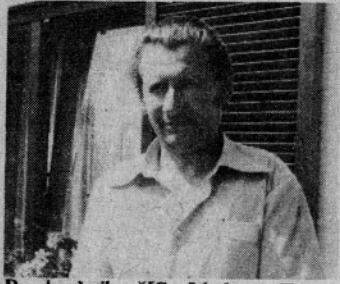
Raduha, prelepa gora v Gornji Savinjski dolini, postaja vse bolj obiskana točka. Vključene je tudi v jugoslovansko transverzalo. Marljivi planinski delavci pa želijo urediti okolje in zagotoviti pogoje za zimsko športno udejstvovanje. Tako bo ta predel Slovenije dobil vsestransko planinsko postojanko.

A. V.

V krajevni skupnosti Ljubno ob Savinji

V Lučah turisti zadovoljni

Območje nekdanjega trga Ljubno predstavlja delokrog sveta krajevne skupnosti, ki mu predseduje Franc Trbovšek. Znano je, da prav prebivalci tega kraja in okolice slovijo po smislu za napredek in so imeli v preteklosti velike uspehe v turizmu. Nekoč je tod bilo doma splavarstvo, zato ni naključje, da stoji pred osnovno šolo skulptura splavarja. Vsako leto je na Ljubnem flosarsko veselje. Tako skušajo obuditi spomin na dejavnost, ki je skozi stoletja ljudem prinašala zaslužek. Pa še po nečem slovi Ljubno! Je namreč izredno lep kraj z nešteto privlačnimi naravnimi krasotami.

Predsednik KS Ljubno Franc Trbovšek.

Pa naj spregovori kar predsednik sveta KS Franc Trbovšek! V svetu KS dela 7 krajanov in to zadovoljivo. Manj so se izkazale delegacije, oziroma zbor delegatov slabše opravlja svoje naloge. Tu se kaže še vedno nezadostno pojmovanje delegatskega načina dela v naši družbi. Pohvalno je sodelovanje z gospodarskimi organizacijami, družbenopolitičnimi organizacijami v kraju in občini, pa seveda z občnisko skupščino, saj brez tesne povezave z naštetimi ne gre. V kraju nam veliko pomaga kolektiv šole in tudi šolski otroci, če je potrebno store svoje! Več skrbi nam povzroča turizem. Že kar pri turističnem društvu stvari ne gredo več tako kot bi naj šle. Gre za določeno nezainteresiranost kroga, ki bi v turizmu moral videti svojo bodočnost in širše gledano dohodek kraja. Starejši turistični delavci postopoma popuščajo, mlajši krajanji pa ne čutijo potrebe sodelovati pri razvoju te važne gospodarske panoge. Tu bo morala KS skupno s političnimi organizacijami Ljubnega hitro ukrepati. Že letošnji flosarski bal je komaj uspel v obsežnih pripravah. Če želimo povedati resnico, potem je ta takšna, da je prav turistično društvo nekoč na Ljubnem najbolje delalo. Škoda, da temu ni več tako! Razveseljivo pa je, da

je prosvetno društvo po nekaj letih zastoja spet pričelo z delom. To so krajanji hvaležno pozdravili. Gasilci, ribiči in lovci so zelo aktivni. Tudi planinci so pridni, prav sedaj dograjujejo bivač na Travniku. Dejavnosti so pri Partizanu in nogometu prav tako zaslužijo pohvalo. V povezavi z nogometnimi delavci v Mozirju so dosegli dobre uspehe ter postavili občinsko selekcijo. To je trenutno najboljša oblika nogometnega udejstvovanja. Ob vse večjem vključevanju krajanov v društveno življenje bo vsestranski napredek mogoč. Le širše vključevanje v razne dejavnosti pomeni napredek kulture in športa. Razveseljivo je širjenje gospodarske dejavnosti v kraju. Siro se Iskra, večja se Železarna Ravne, TOZD Kovinarstvo, Vegrad, kar vse pomeni več dela za krajanje in predvsem delo doma! Povezava med nami in delovnimi organizacijami je res tvorna in zagotavlja kraju daljnji razvoj. Nekako pa ne gre z mladinsko organizacijo na Ljubnem. Dobro delajo v Radmirju. Zdi se nam nad vse važno prav sodelovanje mladih na vseh ravneh, saj to je naša bodočnost. Zato se za povezovanje mladine sproti zanimamo. Če bi hoteli oceniti izvajanje naših planskih obveznosti, potem je treba reči, da smo z nalogami srednjeročnega plana na tekočem. Seveda je pri tem treba omeniti pripravljenost krajanov pomagati z delom, ali pa gmotno. Tako smo v lanskem letu 13 km cest posodobili in asfaltirali, tedaj nam do leta 1980 ostane za ureditev še kakšnih 4 km cest. Tudi tej nalogi bomo kos. Stranske ceste so se urejale, tako pa tudi gospodarska dvorišča. Pred nami stoji razširitev pokopališča in ureditev mrliške vežice. Če bi sedaj še hoteli biti nekoliko polemični glede referendumskih rezultatov, potem je treba poudariti, da je velik del krajanov pripravljenih na žrtve, ki jih zahteva razreševanje skupnih nalog. Žal pa so še takšni, ki tako ne mislijo! Tem bi želeli povedati, da je tudi od njih

odvisno, kako se bo kraj razvijal in kako bomo živeli v bodoče, zato menimo, da bo treba nekoliko bolj pritegniti večini in stopiti v korak s tistimi, ki se zavedajo, da je naš napredek le v skupnih naporih in tesnem sodelovanju. Kdor stoji izven te vrste bo najbrže kmalu spoznal, da ga je pohodil čas in z njim razvoj! Še enkrat je nujno poudariti pomembnost dela delegacij, zato resno opozarjamo izvoljene, da se zavedajo svojih dolžnosti, ki so jih sprejeli s tem, ko so pristali na kandidaturu delegata. Brez tega prizadevanja ne bo šlo, saj je naš družbeni trenutek takšen, ki zahteva delegatsko ureditev in je torej skupna bodočnost prav od dejavnosti in uspešnosti delegacij odvisna.

Ob koncu še naše vprašanje predsedniku sveta KS Francu Trbovšku, kaj si želi in kaj pričakuje od bodočega dela v kraju. Takole je povedal svoje misli: „Želim si veliko sodelovanja z našimi krajanji. Veliko dobre volje in razumevanja med ljudmi. Pa da bi se naš kraj dobro razvijal. Da bi bili naši ljudje srečni in zadovoljni. In naj imajo svoj kraj radi, kot so ga imeli predniki.“

Posebej pa je želel izreči dobrodošlico borcem Šlandrove brigade, ki bodo prišli na Ljubno. Krajanji izražajo svojo globoko hvaležnost za to, da so jih v neenaki borbi 1944 leta osvobodili!

A. V.

Na poti proti Solčavi smo srečali skupino turistov in jih povprašali po mnenju o naših krajih in ljudeh. Okoli 50 let star kemijski tehnik iz Zagreba je takole povedal svoje misli: „Sem prvič v Lučah. Sem me je privabila znanka iz Zagreba, ki že več let prihaja v te kraje. Ni mi žal, lepo je in dovolj miru. Za mene ni več morje privlačno, saj tam ne najdeš mirnega kotička, kjer bi si resnično lahko odpočil. Tu pa je zrak izreden, pa seveda nadvse lepa pokrajina. O ljudeh še ne morem nič povedati, ker sem šele prišel, vendar pa lahko pohvalim hrano in odnos ljudi v hiši, kjer stanujem in se hranim. Pogrešam pa nasvetov za izlete v okolico in tudi kakšen opis kulturno-zgodovinskih zanimivosti manjka. Tako bi lahko bolje spoznal to prelepo dolino ob Savinji.“

Podobno so menili tudi ostali, vsi iz Zagreba. Najbolj prizadevna med njimi je bila stalna obiskovalka, ki ni mogla dovolj pohvaliti gostoljubnosti ljudi, s katerimi se srečuje, ko obiskuje okolico Luč. S posebnim ponosom je povedala, da je v te kraje pripeljala že vrsto svojih znancev in da so bili zadovoljni kot ona sama.

Ali bi se v vseh naših krajih turisti tako navdušeno izražali? Kaj bomo storili, da bo povsod tako?

Javna telefonska govorilnica v Mozirju

Na prostoru med lekarno in bančno enoto v Mozirju so te dni postavili javno telefonsko govorilnico, ki bo služila tako za lokalne kot za mekdranjeve pogovore. To je za kraj nedvomno velik napredek. Opravljanje s telefonom je dokaj enostavno in lepo opisano v sami govorilnici. Zanimivo je, da je iz nje mogoče dobiti sleherno poštno omrežje v državi. Zato je treba skrbno prebrati navodila za plačilo tarife, ki je

nameščeno ob aparatu. Na kratko, če želimo govoriti n. pr. z Beogradom, potem se najprej prepričamo, koliko to stane, ter nato v ustrezne predalčke vržemo denar. Ko se pokaže rdeča lučka, pa je mogoče poklicati željeno številko. Seveda pred to pa pozivno številko, ki jo ima vsako telefonsko omrežje v državi. Na območju celjskega omrežja ni treba zavrteti karakteristične številke! V govorilnici ni imenika, zato je treba vedeti številko, ki jo želimo poklicati. Če želimo pogovor podaljšati, je treba ob značilnem zvočnem znaku, vreči še zahtevane novce v aparat. Takšna javna telefonska zveza je izrednega pomena in zato pričakujemo, da bodo krajanji skrbno ravnali z napravami v govorilnici. Potem ne bo jeze tistih, ki bi nujno želeli vzpostaviti telefonsko zvezo!

Brigadirji iz leta 1958 – javite se

Prosimo vse občane, ki so kot brigadirji leta 1958 sodelovali pri gradnji avtoceste BRATSTVA IN ENOTNOSTI Ljubljana – Zagreb, da se najkasneje do 18. septembra zglašijo ali pisмено javijo OK ZSMS Mozirje (nad Ljubljansko banko).

Oktohra letos bo proslava ob 20-letnici gradnje avtoceste, na katero bodo vabljeni vsi brigadirji, ki so takrat sodelovali pri izgradnji.

Zgornje savinjska kmetijska zadruga

Najlepše obeležje praznovanja občinskega praznika dajejo zlasti novi pomembni dosežki delovnih organizacij in krajevnih skupnosti. Ponosni smo na vsak pridobljeni proizvodni objekt, zgrajeno šolo, modernizirano cesto, razširjeno telefonsko mrežo itd., saj se zavedamo, da takšne pridobitve pomenijo dragocen prispevek k večji blaginji vseh občanov. Vse prevečkrat pa pozabljamo, da so v verigo prazničnih uspehov vtikani tudi številni dosežki našega kmetijstva, ki je in bo ostala „tovarna hrane brez strehe“. Kaj to pomeni, najbolj občutijo marljivi kmetijski proizvajalci, ki jih poleg neurejene kmetijskega tržišča pestijo tudi vse pogostejše vremenske nepravilnosti, saj občutno zmanjšujejo gospodarske učinke pri predelovanju hrane. Toda kljub temu lahko z zadovoljstvom ugotavljamo, da se srednjeročna planska predvidevanja dokaj uspešno uresničujejo.

PROIZVODNJA MLEKA v kooperaciji se bo že v letošnjem letu približala 8 milijonom litrov, kolikor je bil plan za leto 1980. Enako uspešno realiziramo tudi plan proizvodnje **BROJLERJEV** in **KONZUMNIH JAJC**, čeprav je rentabilnost reprodukcijskega materiala — krmil. Razveseljivo je dejstvo, da živinorejci iz leta v leto privzamejo vse več teličk kvalitetnega genetskega poretka za obnovo in povečanje lastnih čred. Tržni viški plemenskih telic pa se uspešno prodajajo kupcem iz območja Slovenije pa tudi drugih republik. Pri tem je pomembno dodati, da prodaja plemenskih telic ni zgolj slučajna, ampak, da pogodbeni kupci zagotavljajo dolgoročno in zanesljivo možnost plasmana vseh viškov kvalitetne plemenske živine.

Morda bo za bralce zanimivo, da zvedo, kolikšna je trenutno zmogljivost zgornjesavinjskega kmetijstva v pridelovanju hrane. Če letne tržne presežke glavnih živinorejskih proizvodov delimo s številom nekmečkega prebivalstva v občini, dobimo zanimiv podatek, da kooperacijska proizvodnja daje 702 l mleka, 23 kg govejega mesa, 70 kg brojlerskega mesa in 1010 kom jajc na prebivalca.

Nelogičen se morda zdi podatek, da priredimo trikrat več brojlerskega mesa kot govejega, a je vendarle resničen. Pitanje goveje živine, žal, nazaduje namesto da bi se povečevalo, kot smo si zastavili v srednjeročnem planu. Ne glede na številne objektivne vzroke (nestimulativne odkupne cene pitancev, predraga močna krmila itd.) bi lahko z usmerjanjem večjega števila kmetij v pitanje, z doslednejšim spoštovanjem predpisov o prepovedi klanja za rejo sposobnih telet, z omejevanjem črnih zakolov in z izboljšano tehnologijo pitanja na večjo težo vendarle dosegli znatno večjo prirajo govejega mesa. Zato ostaja čvrsta obveza, da zamujeno nadoknadimo v preostalih dveh letih iztekaajočega planskega obdobja.

V preteklem letu je bila zastavljena akcija za ponovno oživitve ovčereje na pretežno gorskih kmetijah. Prvi uspehi so že vidni. S srednjeročnim planom smo si namreč zadali nalogo, da zainteresiramo vsaj 30 kmetij, ki bi se preusmerile v ovčerejo in redile povprečno po najmanj 50 ovac. Na ta način bi do leta 1980 stalež nekdanj renimirane je-

zersko — solčavske pasme povečali od sedanjih 750 glav na 1500 glav, torej podvojili. Doslej se je odločilo za pogodbeno rejo ovac že okrog 20 kooperantov, ki bodo že v letošnjem letu povečali število drobnice za približno 200 glav. Zadruga bo v skladu s pogodbenim dogovorom zagotovila stalni odkup vseh tržnih viškov plemenskih in klavnih ovac ter volne po zagotovljenih cenah, hkrati pa uveljavljala za rejce vse pripadajoče vzrejene stimulacije oz. premije in jim pomagala s krediti in strokovnimi nasveti.

Takšna tržna sigurnost bo brez dvoma vzpodbudila zanimanje za ovčerejo še pri mnogih kmetijah, kjer zaradi strmih leg ali slabe prometne povezanosti ni ugodnih pogojev za bolj intenzivne vrste proizvodnje. S pospeševanjem oživljanja ovčereje, ki je v zadnjih 15 letih zaskrblijujoče nazadovala, želimo doseči mnogostransko družbeno korist:

- povečati rezerve „mesa v živem“, kar je izrednega pomena iz obrambnih vidikov;
- gospodarsko izkoriščanje obsežnih visokogorskih pašnikov, ki je možno edinole s poletno pašo ovac;
- oživitev planin s tropi drobnice, kar daje veliko privlačnost naraščajočemu planinskemu turizmu;
- uvajanje jagnjetine kot specialitete v turistični jedilnik nekaterih gostinskih obratov;
- oživljanje domače obrti oz. pletenja iskanih izdelkov iz prave domače volne;
- večanje tržne proizvodnje in socialne varnosti kmečkih gospodarstev na hribovitem in gorskem območju naše občine.

V prizadevanjih za čimprejšnjo sanacijo stanja v ovčereji bo potrebno med drugim tudi popolno razumevanje lovskih organizacij za poravnavanje eventualnih škod, povzročenih po medvedu, ki je bil v preteklosti glavni krivec, da je ovčereja tako močno nazadovala.

Od pomembnejših uspehov v preostalih dejavnostih zadruge velja

omeniti, da je bila izvedena hidromelioracija 5 ha hmeljišč in izvedena obnova hmeljskega nasada na isti površini. Moderniziran je bil tudi proces sušenja hmelja z novimi avtomatskimi pečmi na tekoče gorivo, kar je bistveno prispevalo k boljši produktivnosti dela v hmeljarstvu.

Za potrebe turizma so bile prenovljene turistične sobe v Gostišču MENINA v Gornjem gradu, v Mozirju pa zgrajeno štiristezno avtomatsko kegljišče z bifejem. Velika pridobitev za dolino je prav tako nova kmetijska apoteka „KEMOZASČITA“, ki je začela poslovati v letošnji spomladi. V zaključni fazi je tudi izgradnja nove sortirnice jajc pri centralnem skladišču v Spodnji Rečici.

Vse te naložbe, čeprav na videz skromne, so zahtevale preko 8 milijonov din investicijskih sredstev, modernizacija avtoparka s sodobnejšimi transportnimi vozili pa še nadaljnih 1,5 milijona din.

To so vsekakor sorazmerno visoka vlaganja glede na šibko reprodukcijsko sposobnost zadruge, obenem pa mnogo preskromna z ozirom na želje in potrebe.

In naloge za prihodnje? Veliko jih je, tako na investicijskem, pospeševalnem in organizacijsko-samoupravnem področju. Omenimo naj le najvažnejše! Že v letošnjem letu moramo začeti z razširitvijo in adaptacijo trgovine v Bočni. Prihodnje leto načrtujemo: izgradnjo nove trgovine v obmejni Solčavi, izgradnjo nove hale za popravilo kmetijske mehanizacije v Rečici, vzrejalnice za järke v Dolu pri Gornjem gradu in skladišča za reprodukcijski material v Ljubiji v skupni predračunski vrednosti okoli 18 milijonov din. K temu je treba dodati še številne manjše, toda nujne investicije v posodobljanje trgovskih in gostinskih poslovalnic ter mesnic, kakor zahtevajo sanitarno-tehnični predpisi.

Za hitrejši razvojne korake v pospeševanju kooperacijskega kmetij-

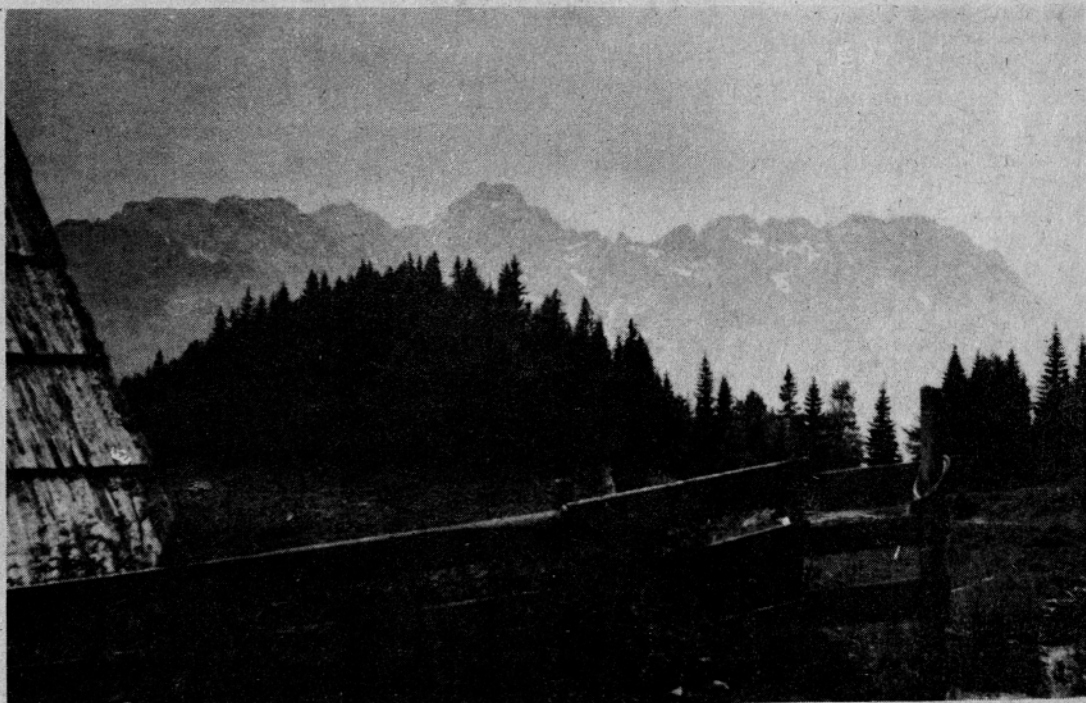
stva bo potrebno številčno in strokovno okrepiti pospeševalno službo, ki se bo morala aktivneje kot doslej spoprijeti z izvajanjem ukrepov za večjo produktivnost dela v kmetijstvu. Pri tem mislimo zlasti na kričečo nujnost združevanja zemljišč v večje obdelovalne komplekse z arondacijami, komasacijami, pa tudi za pospeševanje produktivnejših oblik združevanja dela in sredstev kot so strojne, pašne in proizvodnje skupnosti kmetov.

Za uspešno uresničevanje teh ciljev pa bo potrebno, da v občini združimo strokovne in finančne sile v skupnosti za pospeševanje kmetijstva in enotni hranilno-kreditni službi. O tem razpravljamo že nekaj let, vendar doslej še nismo uspeli teh prepomembnih nalog tudi izpeljati.

In končno! Razvoj zadruge je bil v zadnjih letih kljub številnim oviram dokaj dinamičen, zato se v marsičem kaže potreba, da preozkij organizacijsko-samoupravni okvir razširimo in prilagodimo tako, da bo omogočal hitrejši poglobljanje samoupravnih in družbeno-ekonomskih odnosov. To smo dolžni storiti tudi po zakonu o združenem delu. Ker pa je problematika samoupravnega organiziranja združenega dela v zadruzi mnogo obširnejša, saj mora upoštevati tudi določila zakona o združevanju kmetov, ta pa še ni sprejet, je razumljivo, da doslej nismo uspeli na tem področju doseči kaj več kot pripraviti teze za javno razpravo. Zaradi tega in pa zaradi neresenih kadrovskih problemov pri opravljanju nekaterih vodilnih delovnih nalog tudi nismo mogli izpeljati načrtovane integracije gostinstva v Gornje Savinjski dolini.

Upamo pa, da bodo trenutne ovire kmalu odpravljene in da bodo do konca letošnjega leta te obvezujoče, a še neizpolnjene naloge vendarle z uspehom realizirane v skladu z zahtevanimi zakonskimi določili in samoupravnimi odločitvami zaposlenih delavcev in združenih kmetov.

ing. LOJZE PLAZNIK

UREDNIKOVA BESEDA

Naša bralka M. K. iz Ljubnega nam piše, da bi kazalo tudi v bodoče več opozarjati na urejeno okolje. Seveda bomo v vsaki številki skusali opozarjati na divja odlagališča raznih odpadkov. Bralce pa prosimo, da pri tem sodelujejo. Smo v letu jubilejev bojev za severno mejo. Objavili bomo spomine nekdanjih koroških borcev, ki živijo v naši občini. Nova bo tudi rubrika „Naši kulturni delavci“, v kateri bomo predstavili najvidnejše organizatorje kulturnih dejavnosti v krajevnih skupnostih in delovnih organizacijah. Popestrili bomo naš list še z dogodki iz doline, ter prikazali delo nekaterih javnih služb.

Ob vsem si želimo več sodelovanja bralcev. Pišite nam, svetujte in dopisujte! V tej številki ni objav in oglasov, bodo pa v naslednji.

Mnogi sprašujejo za naš naslov. Gradivo, dopise in objave pošljite na naslov Uredništvo Savinjskih novic, Mozirje. Če želite, da bomo kaj objavili, morate rokopis poslati do vsakega 20. v mesecu. Ne, ne, ne, da je ta številka slavnostna in je zato v malo razkošnejši podobi.

UREDNIK

SKUPŠČINA SIS ZA VARSTVO PRED POŽAROM ZASEDALA

5. 8. 1978 so se zbrali delegati v Mozirju in obravnavali med drugim tudi program in proračun za leto 1978.

Razvoj podružbljanja te važne dejavnosti se uresničuje. Za leto 1978 so sprejeli finančni program, ki predvideva 624.154,95 din prihodkov in 592.950,00 din odhodkov. Sprejeli so tudi sklep o natejetju kreditov v višini 310.000,00 din za nakup gasilske opreme in dograditve, oziroma popravila gasilskih domov.

A. V.

Savinjske NOVICE

„Savinjske novice“ izhajajo mesečno – Izdajajo SO in delovne organizacije občine Mozirje – Urejuje uredniški odbor – Glavni in odgovorni urednik Aleksander Videčnik – Uredništvo in uprava: Mozirje 175, telefon 063-830-017 – Žiro račun pri SDK ekspozitura Mozirje št. 5076-637-56 – Savinjske novice, glasilo SO Mozirje – Rokopise, objave in oglase za vsako številko sprejemamo do dvajsetega v mesecu – Grafična priprava ČZP „Dolenjski list“ Novo mesto – Tisk: tiskarna Ljudske pravice Ljubljana – Po mnenju IS SRS, Sekretariata za informacije (št. 421. 1/72 z dne 9. maja 1973) je časopis oproščen davka na promet proizvodov.

Zadrečki čebelarji

S čebelarstvo organizacijo se je v dolini pričelo leta 1920. Takratni čebelarji so čutili potrebo, da se snidejo, da si izmenjajo izkušnje, katere so pridobili sicer vsak zase pri svojih čebelicah. Čebelarstvo društvo je zajemalo Novo Štifo, Gornji grad, Bočno in Šmartno ob Dreti. Precej velik okoliš in ko so se prirejali sestanki so le-ti bili vedno množično obiskovani, pa takrat ni bilo avtomobilov in avtobusov, tudi biciklistov ne, pa vendar so čebelarji tako številno in radi kar peš prihajali na sestanke. Bili so željni novih spoznanj, novih izkušenj. Te pa so med seboj izmenjevali. Takrat ni bilo na voljo strokovnjakov iz tega področja kot so sedaj. Prvi, ki je bil tukajšnjim čebelarjem v pomoč in jim nudil veliko čebelarstva znanja, je bil pokojni župnik Gothard Ferme iz Nove Štife. Njegovo delovanje se začne za letom 1924. V letu 1927 pa na našem področju že zasledimo sedaj tudi že pokojnega Peterlna iz Trnovelj pri Celju. Rad je prihajal v te kraje in nam posredoval svoje bogate izkušnje. Njega se mnogi spominjamo, tudi tisti, rekel bi iz srednje generacije. Za oba omenjena pa velja, da sta bila prva pionirja, tako s strokovnega kakor tudi iz praktičnega znanja čebelarjenja pri nas.

V letih 1929 – 30 je čebelarstvo društvo s sedežem v Gornjem gradu dobilo velik razmah, postalo je vse bolj organizirano, pa tudi delovno. Iz te dobe so še sedaj ohranjene nekatere čebelarstva društvene potrebščine. Vojna vihra je delo naše organizacije zavrla, kakor večino drugih slovenskih organizacij ali društev. Bili so težki časi, mnogo čebelarjev ni preživel vojnih grozot in mnoga čebelarstva so bila uničena, ali zapuščena. Po končani vojni so se naši člani lotili obnove svojih čebelarstev. Kljub težkočam so v tem tudi uspeli. Posebej velik vzpon čebelarstva v dolini je bilo čutiti za časa okrajne zadržne zveze Šostanj s sedežem v Šmartnem ob Paki. Imela je veliko razumevanja za težave in potrebe čebelarjev. Nudila je gmočno in strokovno pomoč vsem čebelarjem v dolini. Po reorganizaciji se je zveza spojila z okrajno zadržno zvezo v Celju. Od takrat

dalje je usahnil vir pomoči, ki je bil čebelarjem tako potreben in dobrodošel. Sedaj deluje čebelarstva družina Gornji grad na področju Gornjega grada in Bočne. V družino je včlanjenih 36 čebelarjev s približno 340 čebelnimi družinami. Ko že govorimo o številu čebelarstevskih družin, naj povemo, da le-te domujejo z veliko večino v A. Ž. panjih. In če se še enkrat ozremo nazaj za 50 let lahko beležimo, da so v tistih časih služili čebelarjem sami stari panji takozvani kranjiči. Ti so bili na prednjih končnicah lepo obarvani in poslikani z raznimi slikami. Zelo redke končnice so bile obeležene z številkami. Zato je čebelar naprimer rekel rojil mi je lev, medved in podobno. Čebelarstvo je v tistih časih bilo bolj razširjeno. Le redke so bile kmetije, pri katerih ne bi stal tisti stari in mični slovenski čebelnjak. Ti so si bili podobni, razlikovali so se le po velikosti. Torej, če trdimo, da je bilo čebelarjenje v pretekli dobi bolj množično in razširjeno potem pomeni, da so naši očetje, dedi in pradedi imeli več smisla za to delo. Prav gotovo jim pri tem ni bil edini cilj in namen samo pridobivanje medu, pač pa so ob tem imeli v vidu še vse druge dobrine, ki jih čebelice prinašajo. Vemo, da čebele v kmetstvu opravljajo važno vlogo. Od starejših čebelarjev pa še danes slišimo, da se od čebel učimo tudi marljivosti, vztrajnosti, pridnosti, in pravijo, da se ob njih človek tudi plemeniti. Pridobiva neko notranjo srčno kulturo. Najbrž je to res.

Kot že rečeno prevladujejo sedaj panji Žnidaršiči. Prvič so se pojavili v letu 1928. V Kropo ga je, napolnjenega z velikim rojem, prinesel Alojz Rop iz Nadbočne, ki sedaj živi na Hrvaškem. S precejšnjim nezaupanjem so tukajšnji čebelarji opazovali ta panj. Bil je za takratne pojme čudne oblike. Tiste dni so bile odlične pašne razmere, še isti in naslednje dni je ta panj začel z močnim izletavanjem ter obilnim donosom. Nezaupanje s strani čebelarjev je popuščalo. Po desetih dneh se je Rop pojavil z majhno točilnico na dva soda. Prišel je točiti, takrat se je temu reklo „trcati“. Natrcal je iz tega panja 18 kg čistega medu. Tako

je nezaupanje izginilo. Že naslednje 1930 leto so bili čebelnjaki napolnjeni z A. Žnidaršič panji.

Pašne razmere v dolini niso najbolj idealne, oziroma so se poslabšale. Vezani smo na gozdno pašo, ta pa je muhasta, nezanesljiva. Sicer pa je tudi gospodarjenje v gozdovih precej spremenjeno, kar vpliva na pašne razmere. Nekdaj se je sekalo na goloseke takozvane „frate“, tam so se pojavile maline, robidovje in razno drugo grmičevje, kar vse je omogočalo čebelarjem izdatno bero.

Včasih smo travnike kosili največ dvakrat in s tem omogočili čebelarjem, da ob razcvetelih cvetlicah le pridejo do prahu in medu. Sedaj je to drugače, travnike pokosimo večidel že prej, pred razcvetom, s tem pa je odvzeta izdatna pašna. Agrokemični ukrepi, ki se jih poslužujemo prej škodijo čebelarjem. Tako se vztrajno in nenehno krči in slabša življenjski prostor čebel. Kaj napraviti, da se stanje nekako izboljša. Strokovnjaki in izkušeni čebelarji pravijo, da je izhod v prevažanju v druge kraje. Tako bi omogočili čebelarjem normalne in dobre pogoje. Prevažanje pa je danes izvedljivo le v sodobnih prevoznih. O tem že krepoko razmišljamo. Razveseljivo je, da so se tudi že čebelarji iz naših vrst odločili za to pot. Čebelnjake – avtobuse – so že nekateri naročili.

V imenu vseh čebelarjev Gornjegrajske družine izražam naslednje želje:

Da bi se v dolini ohranjala in očuvala v čebelarstvu prehojena pot, da bi se ta širila, spopolnjevala v spominčnost naših očetov, dedov in prednikov na sploh.

Da bi v krog čebelarstva prihajali mladi ljudje, ki bi v prihodnje to delo nadaljevali.

Da bi mati narava tudi nam čebelarjem v bodoče bila čim bolj naklonjena in nas očuvala letin kot je na primer letošnja in končno: Da bi naša družba ali bolje njeni organi spoznali, da smo čebelarji v našem gospodarstvu še kako potrebni in da bi naše težave spremljali z dobro voljo in razumevanjem!

KRAJNC FRANC-MLINAR,
na Kropi – Bočna

Čebelarstva družina Gornji Grad ob razvitju prapora 1975 v Gornjem gradu